॥ मार्कण्डेय उवाच ॥ एवमुक्तो दशग्रीवस्तुष्टः समभवत्तदा । अवमेने हि दुर्ब्बुद्धिर्म्मनुष्यान् पुरुषादकः । १५९१५
कुम्भकर्णमथोवाच तथैव प्रपितामहः । स वव्रे महतीं निद्रां तमसाग्रस्तचेतनः ।
तथा भविष्यतीत्युक्त्वा विभीषणमुवाच ह । वरं वृणीष्व पुत्त्र त्वं प्रीतोऽस्मीति पुनः पुनः ।
॥ विभीषण उवच ॥ परमापद्गतस्यापि नाधर्म्मे मे मतिर्भवेत् । अशिक्षितञ्च भगवन् ब्रह्मास्त्रं प्रतिभातु मे ।
॥ ब्रह्मोवाच ॥ यस्माद्राक्षसयोनौ ते जातस्यामित्रकर्षण । नाधर्म्मे धीयते बुद्धिरमरत्वं ददानि ते ।
॥ मार्कण्डेय उवाच ॥ राक्षसस्तु वरं लब्ध्वा दशग्रीवो विशाम्पते । लङ्कायाश्च्यावयामास युधि जित्वा धनेश्वरं । १५९२०
हित्वा स भगवान् लङ्कामाविशद्गन्धमादनं । गन्धर्व्वयक्षानुगतो रक्षःकिंपुरुषैः सह ।
विमानं पुष्पकं तस्य जहाराक्रम्य रावणः । शशाप तं वैश्रवणो न त्वामेतद्वहिष्यति ।
यस्तु त्वां समरे हन्ता तमेवैतद्वहिष्यति । अवमन्य गुरुं माञ्च क्षिप्रं त्वं न भविष्यसि ।
विभीषणस्तु धर्म्मात्मा सतां मार्ग्गमनुस्मरन् । अन्वगच्छन्महाराज श्रिया परमया युतः ।
तस्मै स भगवांस्तुष्टो भ्राता भ्रात्रे धनेश्वरः । सेनापत्यं ददौ धीमान् यक्षराक्षससेनयोः । १५९२५
राक्षसाः पुरुषादाश्च पिशाचाश्च महाबलाः । सर्व्वे समेत्य राजानमभ्यषिञ्चन्दशाननं ।
दशग्रीवश्च दैत्यानां देवानाञ्च बलोत्कटः । आक्रम्य रत्नान्यहरत् कामरूपी विहङ्गमः ।
रावयामास लोकान् यत् तस्माद्रावणउच्यते । दशग्रीवः कामबलो देवानां भयमादधत् ।

इति श्रीमहाभारते आरण्यपर्व्वणि रामोपाख्यानपर्व्वणि रावणादिवरप्राप्तौ चतुःसप्तत्यधिकद्विशतोऽध्यायः ॥ २७४ ॥

॥ मार्कण्डेय उवाच ॥ ततो ब्रह्मर्षयः सर्व्वे सिद्धा देवर्षयस्तथा । हव्यवाहं पुरस्कृत्य ब्रह्माणं शरणं गताः ।
॥ अग्निरुवाच ॥ योऽसौ विश्रवसः पुत्त्रोदशग्रीवोमहाबलः । अवध्यो वरदानेन कृतोभगवता पुरा । १५९३०
स बाधते प्रजाः सर्व्वा विप्रकारैर्म्महाबलः । ततो नस्त्रातु भगवान्नान्यस्त्राता हि विद्यते ।
॥ ब्रह्मोवाच ॥ न स देवासुरैः शक्योयुद्धे जेतुं विभावसो । विहितं तत्र यत् कार्य्यमभितस्तस्य निग्रहः ।
तदर्थमवतीर्णोऽसौ मन्नियोगाच्चतुर्भुजः । विष्णुः प्रहरतां श्रेष्ठः स तत् कर्म्म करिष्यति ।
॥ मार्कण्डेय उवाच ॥ पितामहस्ततस्तेषां सन्निधौ शक्रमब्रवीत् । सर्व्वैर्देवगणैः सार्द्धं सम्भव त्वं महीतले ।
विष्णोः सहायानृक्षीषु वानरीषु च सर्व्वशः । जनयध्वं सुतान् वीरान् कामरूपबलान्वितान् । १५९३५
ततो भागानुभागेन देवगन्धर्व्वदानवाः । अवतर्त्तुं महीं सर्व्वे मन्त्रयामासुरञ्जसा ।
तेषां समक्षं गन्धर्व्वीं दुन्दुभीं नामनामतः । शशास वरदो देवो गच्छ कार्य्यार्थसिद्धये ।
पितामहवचः श्रुत्वा गन्धर्व्वी दुन्दुभी ततः । मन्थरा मानुषे लोके कुब्जा समभवत्तदा ।
शक्रप्रभृतयश्चैव सर्व्वे ते सुरसत्तमाः । वानरर्क्षवरस्त्रीषु जनयामासुरात्मजान् ।
तेऽन्ववर्त्तन् प्रितॄन् सर्व्वे यशसा च बलेन च । भेत्तारो गिरिशृङ्गाणां शालतालशिलायुधाः । १५९४०
वज्रसंहननाः सर्व्वे सर्व्वे चौघबलास्तथा । कामवीर्य्यबलाश्चैव सर्व्वे युद्धविशारदाः ।
नागायुतसमप्राणा वायुवेगसमा जवे । यत्रेच्छकनिवासाश्च केचिदत्र वनौकसः ।
एवं विधाय तत् सर्व्वं भगवान् लोकभावनः । मन्थरां बोधयामास यद्यत् कार्य्यं यथा यथा ।